

Univerzitet u Beogradu

Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

Studijski program Defektologija - modul Prevencija i tretman poremećaja ponašanja

Nastavni program (syllabus) za predmet Socijalna patologija

Naziv predmeta:	Socijalna patologija
Naziv predmeta na engleskom:	Social pathology (Social deviances)
Nivo studija	Osnovne akademske – II godina
Karakter predmeta	Obavezni predmet
Nedeljni fond časova	3+2
Godišnji fond časova	45+30
Trajanje i raspored nastave	Predavanja, IV semestar, sreda: 12h – 14 i 30h Vežbe, IV semestar, četvrtak: 10 i 30h – 12h
Broj ESPB	7
Nastavnik	Prof. dr Aleksandar Jugović
Saradnik/Asistent	Ass. msr Dragica Bogetić
Način izvođenja nastave	Predavanja kroz power-point prezentacije, diskusije, izlaganja studenata, rad u malim grupama, upotreba video-materijala, konsultacije kroz individualni mentorski rad.
Način ocenjivanja i vrednovanja predmetnih oblasti	<u>Predispitne obaveze</u> – do 40 poena. 1) Aktivnost na predavanjima – do 10 poena. 2) Aktivnost na vežbama – do 10 poena. 3) Kolokvijum – do 20 poena: Prvi deo sadržaja predmeta ili oblasti koje su obuhvaćene od 1 – 24 ispitnog pitanja . Položen kolokvijum studente oslobađa tog dela gradiva na završnom ispitu. U akademskoj godini se održavaju ukupno dva kolokvijuma (prvi i popravni). Studenti koji ne polože kolokvijum mogu da izađu na završni usmeni ispit ali tada odgovaraju celokupno gradivo (tri ispitna pitanja).

	<p><u>Ispitne obaveze</u> – završni usmeni ispit: do max. 60 poena.</p> <p><u>Izračunavanje ocene:</u> do 50 poena = ocena 5 (nije položio) od 51 – 60 poena = ocena 6 (dovoljan) od 61 – 70 poena = ocena 7 (dobar) od 71 – 80 poena = ocena 8 (vrlo dobar) od 81 – 90 poena = ocena 9 (odličan) od 91 – 100 poena = ocena 10 (odličan-izuzetan)</p>
Način polaganja	Obavezni pismeni kolokvijum i usmeni ispit.
Kontrola kvaliteta predmeta	Studentska evaluacija, analiza ispunjenosti plana rada, analiza ispitnih rezultata.
Obavezna literatura	Aleksandar Jugović (2022). Socijalna patologija – Nauka o društvenim devijacijama . Beograd: Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.
Dopunska literatura	U dogovoru sa nastavnikom za svaku tematsku jedinicu koja se obrađuje na predavanjima i vežbama.
Cilj predmeta	Studenti kroz program treba da: upoznaju predmet i metode socijalne patologije kao nauke o društvenim devijacijama; steknu znanja o različitim teorijskim perspektivama o društvenim devijacijama; upoznaju fenomenologiju, etiologiju i posledice društvenih devijacija; steknu znanja o karakteru odnosa društva prema devijantnim ponašanjima.
Ishod predmeta	Sposobnost studenata da tumače povezanost društvenih devijacija sa konceptima kao što su: društvene promene, krize i dezorganizacije; socijalne strukture; društveni poredak; stigma; otuđenje i dehumanizacija; socijalna kontrola; politički i kulturni konflikti; odnosi moći; društvene različitosti i vrednosti; subkulturni identiteti; medijski uticaji. Kričička i humanistička ocena delovanja institucija socijalne kontrole.

SADRŽAJ PREDMETA SOCIJALNA PATOLOGIJA

PRVI DEO

Uvod u razumevanje društvenih devijacija

Društvene devijacije i javnosti
Ljudska misao i društvene devijacije

Pojmovni koncepti društvene devijantnosti

Društvena normalnost i devijantnost
Pozitivne i negativne devijacije
Devijantna ponašanja i društveni poredak
Ljudske potrebe i društvene devijacije
Rizičnost i devijantnost
Antisocijalnost i devijantna ponašanja

Kriterijumi za definisanje društvene devijantnosti

Vrednosti i uverenja
Norme
Društvena reakcija
Ljudske potrebe

Pojam i predmet socijalne patologije

Značenja pojma socijalne patologije
Definicija socijalne patologije kao nauke
Predmet socijalne patologije
Šta (ni)je u polju socijalne patologije?
Socijalna patologija u susretu sa drugim naukama

Ideološki i metodološki okviri socijalne patologije

Poreklo socijalne patologije: faktori istorijskog razvoja
Ideološki pristupi: funkcije socijalne patologije
Saznajna usmerenost socijalne patologije
Aspekti i metodologija istraživanja društvenih devijacija

Teorijske perspektive društvenih devijacija

Bioantropološke teorije

Pozitivizam

Ekološke teorije

Strukturalni funkcionalizam

Kulturološke teorije

Socijalno-antropološka teorija

Interakcionizam

Radikalno-kritičke teorije

Teorije socijalne kontrole

DRUGI DEO

Kriminal

Pojam i opšta obeležja kriminala kao društvene devijacije

Distribucija i struktura kriminala u svetu i Srbiji

Opšti tipovi kriminala

Kriminal belog okovratnika: korupcija

Organizovani kriminal

Uzroci i posledice kriminala

Društvena reakcija na kriminal

Nasilje

Pojam i priroda nasilja

Tipovi nasilnog ponašanja

Uzroci nasilja

Političko nasilje: terorizam

Potkultura grupnog nasilja: huliganizam

Nasilje prema imovini: vandalizam

Društvena reakcija na nasilje

Maloletnički kriminalitet

Pojam maloletničkog kriminaliteta

Obeležja maloletničkog kriminaliteta

Tipologija maloletnih počinitelja krivičnih dela

Uzroci i posledice maloletničkog kriminaliteta

Društvena reakcija na maloletnički kriminalitet

Alkoholizam

Pojam i istorijat upotrebe alkoholnih pića
Definisanje alkoholizma
Razvoj i tipovi alkoholizma
Uzroci i faktori alkoholizma
Posledice alkoholizma
Društvena reakcija na alkoholizam

Zavisnost od psihoaktivnih supstanci

Pojam i istorijat upotrebe PAS
Opšta obeležja zavisnosti od PAS
Tipovi i karakteristike zavisnosti od PAS
Etiologija zavisnosti
Koncepti objašnjenja zavisnosti
Zavisnost od PAS i druga devijantna ponašanja
Društvena reakcija na zavisnost od PAS

Kockanje

Čovek i igre
Pojam i tipovi kockarskih igara i kockara
Kockanje kao zavisničko ponašanje
Uzroci i posledice kockanja kao devijantnog ponašanja
Društvena reakcija na kockanje

Prosjačenje i skitnja

Pojam prosjačenja
Odnos skitnje i prosjačenja
Karakteristike prosjačenja
Tipovi prosjačenja
Uzroci i posledice prosjačenja
Društvena reakcija na prosjačenje

Samoubistva

Pojam samoubistva i suicidalnih ponašanja
Shvatanja samoubistva
Psihosocijalna obeležja samoubistva
Etiologija samoubistva
Tipologije samoubistva
Društvena reakcija na samoubistava

Prostitucija i seksualni rad

Pojam prostitucije

Šta je seksualni rad?

Vrste seksualnog rada

Proces ulaska u supkulturu prostitucije

Uzroci i posledice prostitucije

Društvena reakcija na prostituciju i seksualni rad

Sajber devijacije

Digitalno okruženje: prošireni okvir života

Rizici upotrebe digitalnih tehnologija

Pojam i tipovi sajber devijacija

Uzroci i posledice sajber devijacija

Društvena reakcija na sajber devijacije

ISPITNA PITANJA SOCIJALNA PATOLOGIJA

1. Društvene devijacije, javnosti i ljudska misao
2. Društvena normalnost i devijantnost/pozitivne i negativne devijacije
3. Devijantna ponašanja i društveni poredak/ljudske potrebe i društvene devijacije
4. Rizičnost i društvena devijantnost
5. Antisocijalnost i devijantna ponašanja
6. Kriterijumi za definisanje društvene devijantnosti: vrednosti&uverenja i ljudske potrebe
7. Kriterijumi za definisanje društvene devijantnosti: norme i društvena reakcija
8. Značenja pojma i definicija socijalne patologije kao nauke
9. Predmet socijalne patologije i pojam devijantnih ponašanja i društvenih devijacija
10. Pojam socijalne dezorganizacije i devijantnih supkultura
11. Formalni i neformalni odnos društva prema devijantnim ponašanjima
12. Šta (ni)je u polju socijalne patologije i odnos socijalne patologije sa drugim naukama
13. Poreklo socijalne patologije: faktori istorijskog razvoja
14. Ideološki pristupi (funkcije) i sazajna usmerenost socijalne patologije
15. Aspekti i metodologija istraživanja društvenih devijacija
16. Bioantropološke teorije društvenih devijacija
17. Pozitivističke teorije društvenih devijacija
18. Ekološke teorije teorije društvenih devijacija
19. Strukturalno funkcionalističke teorije društvenih devijacija
20. Kulturološke teorije društvenih devijacija
21. Socijalno-antropološka teorija društvenih devijacija
22. Interakcionističke teorije društvenih devijacija
23. Radikalno-kritičke teorije društvenih devijacija
24. Teorije socijalne kontrole
25. Pojam i obeležja kriminala kao društvene devijacije
26. Distribucija, struktura i opšti tipovi kriminala
27. Kriminal belog okovratnika: korupcija
28. Organizovani kriminal
29. Uzroci i posledice kriminala

30. Društvena reakcija na kriminal
31. Pojam i priroda nasilja
32. Tipovi i uzroci nasilja
33. Političko nasilje: terorizam
34. Potkultura grupnog nasilja: huliganizam
35. Nasilje prema imovini: vandalizam
36. Društvena reakcija na nasilje
37. Pojam i obeležja maloletničkog kriminaliteta
38. Tipologija, uzroci i posledice maloletničkog kriminaliteta
39. Društvena reakcija na maloletnički kriminalitet
40. Pojam&istorijat upotrebe alkoholnih pića i definisanje alkoholizma
41. Razvoj i tipovi alkoholizma
42. Uzroci i faktori alkoholizma
43. Porodične posledice alkoholizma
44. Biheviornalne, organske, psihičke i profesionalne posledice alkoholizma
45. Društvena reakcija na alkoholizam
46. Pojam i istorijat upotrebe psihoaktivnih supstanci
47. Opšta obeležja zavisnosti od psihoaktivnih supstanci
48. Zavisnost tipa kanabis i depresora CNS-a
49. Zavisnost opijatskog tipa i tipa stimulansa
50. Zavisnost halucinogenog tipa
51. Etiologija i faze zavisnosti od psihoaktivnih supstanci
52. Koncepti objašnjenja zavisnosti i odnosa zavisnost – devijantna ponašanja
53. Društvena reakcija na zavisnost od psihoaktivnih supstanci
54. Odnos čoveka i igara i pojam&tipovi kockarskih igara i kockara
55. Kockanje kao zavisničko ponašanje
56. Uzroci i posledice kockanja kao devijantnog ponašanja
57. Društvena reakcija na kockanje
58. Pojam prosjačenja i odnos skitnje i prosjačenja
59. Karakteristike i tipovi prosjačenja
60. Uzroci&posledice prosjačenja i društvena reakcija na prosjačenje
61. Pojam i shvatanja samoubistva i suicidalnih ponašanja

62. Psihosocijalna obeležja, raširenost i socio-demografske karakteristike samoubistva
63. Etiologija samoubistva
64. Tipologije samoubistva
65. Društvena reakcija na samoubistava
66. Pojam prostitucije i seksualnog rada
67. Vrste seksualnog rada
68. Uzroci, posledice i proces ulaska u supkulturu prostitucije
69. Društvena reakcija na prostituciju i seksualni rad
70. Digitalno okruženje, rizici upotrebe digitalnih tehnologija i pojam sajber devijacija
71. Tipovi i obeležja sajber devijacija
72. Uzroci&posledice sajber devijacija i društvena reakcija na sajber devijacije

